

מעבדה באלקטרואופטיקה **361.1.4383**

דו"ח מסכם - ניסוי באופטיקה גיאומטרית

מגישים: בר הראל 313611113

עדן בלדב 315360479

17.4.22 תאריך הגשה:

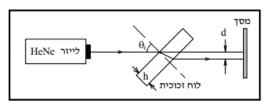
1. מטרות הניסוי

- 1.1. חוק סנל
- (א) חישוב מקדם שבירה של תווך ע"י מדידת הסחה מקבילית של קרן הפוגעת בלוח מקבילי.
 - (ב) קבלת החזרה מלאה, הדגמת עקרון מוליך אור ומציאת המפתח הנומרי שלו.
 - (ג) הדגמת עיקום הקרן בתווך בעל מקדם שבירה משתנה.
 - .1.2 הדמיה בעזרת עדשות בודדות
 - (א) קבלת דמויות ממשיות ומדומות בעזרת עדשה.
 - (ב) בדיקת השפעת צמצם על איכות התמונה.
 - .1.3 הדמיה בעזרת מערכת עדשות
 - (א) הכרת פעולתו ומבנהו של מרחיב קרן.
 - (ב) הדמיה בעזרת מערכת של שני עדשות.
 - (ג) הכרת מכשירים אופטיים פשוטים.

2. מהלך הניסוי

.2.1 חוק סנל

- באיור באיור את מקדם את מקדם השבירה של לוח הזכוכית. לשם כך בנינו את המערכת המתוארת באיור .2.1.1
- מדוד את הסטייה המקבילית של הקרן, עבור זוויות הטיה של לוח הפרספקס בתחום 0-60 כל מעלות.
- חשב את מקדם השבירה של הפרספקס לפי הנוסחה שקבלת בדו"ח מכין. עובי הלוח: mm75

איור 2.6: מתקן למדידת הטיה מקבילית של הקרן.

המשוואה בה השתמשנו בשביל לחשב את מקדם השבירה היא:

$$n2 = \frac{n1 * sin(\theta 1)}{sin(arctan(\frac{sin(\theta 1) - d/h)}{cos(\theta 1)}))}$$

כאשר 2ח זוהי זווית, θ 1 זהו התווך של האוויר, θ 1 זהו זווית, ווית זהו זהו מפגיעה, לווים הנמדד של הקרן. נציב במחשבון ונקבל את הנתונים הכגיעה, לווים הלוח ו- θ 1 זהו הריסט הנמדד של הקרן. הציב במחשבון ונקבל את הנתונים הבאים:

זווית הטייה של הלוח	הסטייה של הקרן [mm]	מקדם שבירה של הלוח	Δn_{total}
10°	3.5	1.3578	2.89
20°	8	1.4077	0.54
30°	12.5	1.3919	0.23
40°	17	1.3466	0.13
50°	26.5	1.4178	0.09
60°	31.5	1.3009	0.06

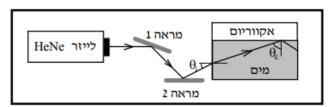
.1.5 אוא זכוכית של מקדם השבירה ידוע כי מקדם 1.37, כאשר הוא 1.37 ממוצע מקדם השבירה של 1.8.6% הוא קיבלנו סטייה של 8.6%.

את הגדלים wolfarmalpha עבור חישוב שגיאת המדידות המדידות

$$\Delta n_{\theta} = \frac{\partial n}{\partial \theta} * \Delta \theta$$
, $\Delta n_{d} = \frac{\partial n}{\partial d} * \Delta d$, $\Delta n_{total} = \sqrt{(\Delta n_{d})^{2} + (\Delta n_{\theta})^{2}}$

מפני שהמשוואה לחישוב מקדם השבירה תלוייה גם בהיסט וגם בזווית הפגיעה, נצטרך לחשב עבור כל זווית את השגיאה שלה. דיוק המדידות בזווית הוא מעלה אחת, ודיוק ההיסט הוא מילימטר, לכן נקבל ששגיאות המדידות מתקבלות בעיקר ממדידות הזווית ושגיאות ההיסט כמעט אינן משפיעות.

- עבורה למצוא את המקסימלית, כלומר את סינוס את כלומר, כלומר את המפתח את למצוא בעבורה כעת כעת נרצה למצוא מתקיימת בתווך מים-אוויר.
 - מדוד את הזווית הקריטית ואת זווית i המקסימלית

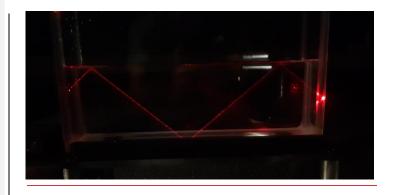
איור 2.7: המערך למציאת זווית קריטית במשטח אויר-מים והדגמת עקרון מוליך האור.

 $heta_{i,max} = arcsin(1.33*cos(arcsin(rac{I}{I.33}))) =:$ מהדוח המכין אנו יודעים כי61.267~deg

$$\theta_c = \arcsin(\frac{1}{1.33}) = 48.75$$

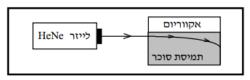
כדי למדוד זויות אלו, שינינו את כיוון מראה 1 מאויר 2.7 עד אשר קיבלנו את המצב הגבולי בו שינוי קטן של זווית המראה גורם להחזרה מלאה של הלייזר בתוך האקווריום. מדדנו מרחקים אלה באמצעות סרגל, ועבורם נקבל: $\theta_{i,max}=61.01,~\theta_c=40.45$

בווית הקרובה i-i מקסימלית הדגם את עקרון מוליך האור: הורד את מפלס המים, העבר אור בזוית הקרובה ל-i מקסימלית וקבל מספר החזרות של הקרן במים.

לענות באופן תיאורתי **:הערות עם [1**]

.2.1.4 השתמ(ש באקווריום בו תמיסת הסוכר). בנה את המערך המופיע באיור 8.2. שרטט את מסלול הקרן בעזרת נייר מילימטרי. מה הסיבה לעיקום הקרן? תן הערכה למקדם השבירה של הנוזל.

איור 2.8: (▲) הדגמת עיקום הקרן בתווך בעל שינוי רציף.

כאשר נוסיף סוכר למים נעלה את ריכוז המומסים שבו. מקדם השבירה של הנוזל מתקשר באופן ישיר למהירות האור בתווך ע"י המשוואה $c=\frac{c_0}{n}$. אם נשתמש באינטואיציה הפיזיקלית של המודל החלקיקי של האור, נצפה שכעת עבור תמיסה עם ריכוז מומסים גבוהה, לפוטונים יהיה קשה יותר להתקדם בתווך מפני שכעת יש מולקולות סוכר שמפריעות להתקדמותו. כלומר לפי הניתוח האינטואיטיבי נצפה לכך שעליית ריכוז המומסים תגרום לעלייה במקדם השבירה

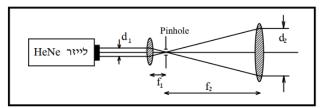
כאשר נוסיף את הסוכר למים ונערבב, נקבל נוזל אחיד בעל מקדם שבירה גדול יותר משל המים. אם נחכה זמן מסויים, מפני שהסוכר כבד יותר מהמים חלקיקי הסוכר ישקעו לקרקעית המיכל ונקבל כי מקדם השבירה יגדל ככל שנרד עמוק יותר באקווריום.

.2.2 בניית מרחיב קרן

י- הייב קרן מרחיב מדשות עם בעדשות בעדשות לשם כך לשם כך . 10 לשם לו. 10 ברצה לבנות מרחיב נרצה לבנות משלושים נקבל את ההגדלה של רוחב הקרן פי 10. הצבנו את לוות משלושים נקבל את ההגדלה של הארן פי 10. הצבנו את האר

.2.4 העדשות לפי איור

מיקמנו את בPinhole במוקד המשותף של העדשות (במרכז המוקד של העדשה השמאלית). מיקמנו את או במוקד במוקד המחקב המחקבלת וחב האלומה של לייזר HeNe הוא: dI=Imm

איור 2.4 : מבנה מרחיב קרן.

במרחק המוקד:

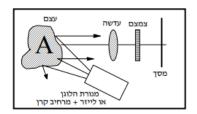
$$spot-size = \frac{2\lambda f}{D}$$
, where $D = min(len's \ length, beam \ width)$ $\lambda = 632.8 \ nm, D = dI$ $spot-size = 0.06 \ mm$

התוצאות שהתקבלו עבור חרירים בגדלים שונים מוצגות להלן:

0.1	הכתם המרכזי מובהק יותר, מתקבלות טבעות אור ברורות מסביב לכתם.	
0.2	הכתם המרכזי מרוח במקצת, נראת טבעת אחת או שתיים באופן ברור.	
0.3	הכתם המרכזי נראה מרוח יותר, לא מתקבלות טבעות.	התמונה יצאה מטושטשת.

בכל המקרים קיבלנו הגדלה פי 10 פחות או יותר, אך עבור חרירים שונים קיבלנו תמונות שונות במקצת. ניתן לראות כי ככל שהחריר גדול יותר התמונה מוארת יותר והכתם טיפה מרוח יותר. ככל שהחריר קטן, הקו מתאר של הכתם המרכזי מובהק יותק ומתקבלות טבעות. הסיבה הפיזיקלית לכך טמונה בגודל ה-spot-size שחישבנו. ככל שהחריר קטן יותר כך נתקרב לגודל ה-spot-size ולכן נקבל הדמייה טובה יותר של מעבר גל מישורי בעדשה חיובית - גל כדורי (פילוג עוצמה לפי Airy pattern) ולכן אנו מבחינים בטבעות העוצמה מסביב לנקודה המרכזית. עבור חרירים גדולים יותר, תדרים מרחביים נוספים עוברים בחריר המוסיפים רעש לדמות המתקבלת על המסך.

.2.3 הדמיה בעזרת עדשה

איור 2.3: מערך לביצוע הדמיה.

מהמקור השתשמנו בעדשה עם mm100 היקמנו את מיקמנו את מהקור בעדשה עם המחקת מהמקור וקיבלנו המחקת אל המסך שמוקם במרחק מיקים אכן לעדשה, ובהתאם לתיאוריה המרחקים אכן מקיימים את משוואת ההדמייה של עדשה דקה:

$$\frac{1}{u} + \frac{1}{v} = \frac{1}{100} + \frac{1}{100} = \frac{1}{50} = \frac{1}{f} \implies f = 50 \text{ [mm]}$$

f [mm]	S [mm]	מיקום הדמות	כיוון הדמות	הגדלה	הגדלה - חישוב אנליטי
50	S = f	רחוק מאוד	הפוך	גדול מאוד	(אינסוף) גדול מאוד
	S = 1.5f	150	הפוך	2.136	2
	S = 2f	100	הפוך	1	1
	S = 3f	75	הפוך	0.545	0.5

נציין שבכל המדידות התקיים $s{>}f$ ולכן תמיד קיבלנו דמות ממשית והפוכה. חישוב ההגדלה האנליטי הוא לפי הנוסחה: $M=-rac{v}{s}$. עבור $s{=}f$ לפי משוואת ההדמייה הדמות אמורה להתקבל באינסוף ואכן לא יכולנו להבחין בה בשלמותה עקב מגבלות הסטאפ. ככל שהגדלנו את מרחק העצם כך הדמות התקבלה במרחק קרוב יותר לעדשה ומידת ההגדלה הלכה וקטנה בהתאם.

התוצאות שקיבלנו מקיימות את משוואות ההדמייה של עדשה דקה, אולם קיים חוסר דיוק שבא התוצאות שקיבלנו מקיימות את משוואות לידי ביטוי בחישוב ההגדלה בפועל (חוסר דיוק של $\pm 1mm$

סיבה נוספת לחוסר הדיוק היא שהיה קשה להבחין במיקום בו מתקבל הפוקוס הטוב ביותר של התמונה (נקבע סובייקטיבית על-ידנו).

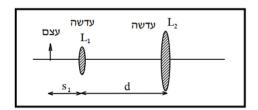
2.3.4. השלב השני היה להציב צמצם בין העדשה למסך ולבחון את השפעת קוטר הצמצם על איכות התמונה המתקבלת (של הדמות הממשית של העצם).

מהתמונות המצורפות ניתן לראות שעבור צמצם עם קוטר קטן יותר קיבלנו תמונה פחות מוארת אך חדה יותר, כלומר עם מידת ניגודיות גבוהה יותר - החריטות על העצם (מטבע של מוארת אך הדה יותר, כלומר עבור צמצם עם קוטר גדול יותר קיבלנו תמונה מוארת יותר של כל העצם. התוצאות תואמות להסבר הפיזיקלי הקשור לעומק השדה כפי שהוסבר בדוח המכין.

כך שתקבל באחרון היה לתכנן ולבנות מערך אופטי עם עדשה בעלת האחרון היה לתכנן לבנות מערך אופטי עם עדשה בעלת במות מדומה. זמות מדומה מתקבלת עבור כל S המקיים: S < f המרחקים דמות מדומה באים: S = 0.5f ואנליטית הדמות אמורה להתקבל במרחק S = 0.5f מכיוון שהדמות מדומה לא ניתן להבחין בה.

.2.4. כעת נרצה לבצע הדמיה בעזרת שתי עדשות לפי הפרמטרים בשאלת הכנה 4.7 ולבצע השוואה. ,d העדשות בעלות מרחק מוקד $f_I=50mm$, $f_2=100mm$ פרמטר כפי שמוצג באיור 2.5, משתנה ונתון בטבלה מטה:

איור 2.5: מערכת של שתי עדשות.

d [mm]	מיקום הדמות	מיקום הדמות אנליטית (ביחס ל <i>L2</i> (סוג הדמות	סוג הדמות אנליטית	מידת הגדלה	מידת הגדלה אנליטית
250	300	300	ממשית ישרה	ממשית ישרה	2.045	2
150	אין אפשרות למדוד	100-	מדומה	מדומה הפוכה	הגדלה	2
50	אין אפשרות למדוד	33.33-	מדומה	מדומה הפוכה	הקטנה	2/3

לא היה ניתן לחשב את מיקום הדמויות המדומות ולכן יש לנו מדידה בפועל רק של השורה ראשונה שתואמת לתוצאות שהתקבלו בדוח המכין עד לכדי שגיאת מדידה שנובעת ממכשיר המדידה ($\pm lmm$).

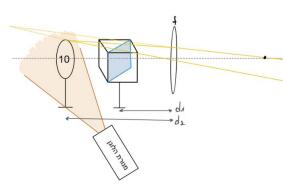
2.4.2. המשימה הבאה הייתה תכנון מכשיר אופטי לפי הוראות המדריך. המכשיר האופטי היה לבנות מערך אופטי בו ניתן לצפות בדמות מדומה. השלב האחרון היה לבנות מערך אופטי עם עדשה בעלת f=50mm עד בעלת שמיקום העצם u לקבלת דמות מדומה עבור עדשה חיובית הוא שמיקום העצם u יקיים u המערך שבנינו מוצג באיור הבא:

מיקום למיקום . $f=500mm;\;dI=125mm;\;d2=u=200mm$

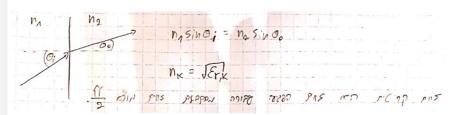
האינטרפרומטר היא שהקרניים מהעצם שמתפצלות באינטרפרומטר לכיון הניצב ישחזרו את המשכי הקרניים המדומות (המשורטטות במקווקו באיור). ניתן היה לצפות בדמות המדומה דרך האינטרפורמטר בניצב למישור התקדמות הקרן הפוגעת. הדמות שהתקבלה הינה דמות מדומה ישרה ומוגדלת כפי שמתקבל לפי נוסחת הדימות של עדשה:

$$\frac{1}{u} + \frac{1}{v} = \frac{1}{f} \implies \frac{1}{200} + \frac{1}{v} = \frac{1}{500} \implies \frac{1}{v} = \frac{1}{500} - \frac{1}{200} = \frac{-3}{1000}$$

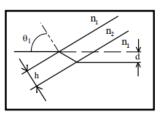
$$\implies v = -333.33 \text{ [mm]}; \quad M = -\frac{v}{u} = 1.66$$

- 3. דו"ח מכין
- 4. שאלות הכנה
- .4.1 רשום והסבר חוק סנל. מהי זווית קריטית?

,heta ביעת הקרן זווית פגיעת הקרן פאות מקבילות, כאשר ידוע זווית פגיעת הקרן 2n מצא נוסחה לחישוב מקדם השבירה .d. וגודל ההטיה המקבילית ובי הלוח

איור 2.1: הסחה מקבילית של קרן.

$$Cos O_{3} = \frac{h}{Q} \qquad Q = \frac{h}{cosO_{2}} \qquad O_{3} = O_{4} - O_{2} \qquad Sin O_{3} = \frac{d}{Q}$$

$$h_{Q} = \frac{N_{1}SinO_{4}}{SinO_{2}} \qquad Sin O_{3} = Sin (O_{4} - O_{2}) = Sin O_{4} cosO_{4} - Sin O_{2} cosO_{4} = \frac{d}{Q} = \frac{d}{Q}$$

$$= \frac{d}{h} cosO_{2} = SinO_{4} - cosO_{4} \cdot tan O_{2} = \frac{d}{h} = tan O_{2} = \frac{SinO_{4} - d}{h}$$

$$CosO_{4} = \frac{N_{1}SinO_{4}}{CosO_{4}}$$

$$N_{Q} = \frac{N_{1}SinO_{4}}{Sin(Q_{4} - Q_{4})}$$

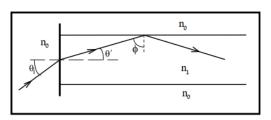
$$Sin(Q_{4} - Q_{5})$$

$$CosO_{4} = \frac{d}{h} = tan O_{2} = \frac{SinO_{4} - d}{h}$$

$$CosO_{4} = \frac{d}{h} = \frac{Sin(Q_{4} - Q_{4})}{CosO_{4}}$$

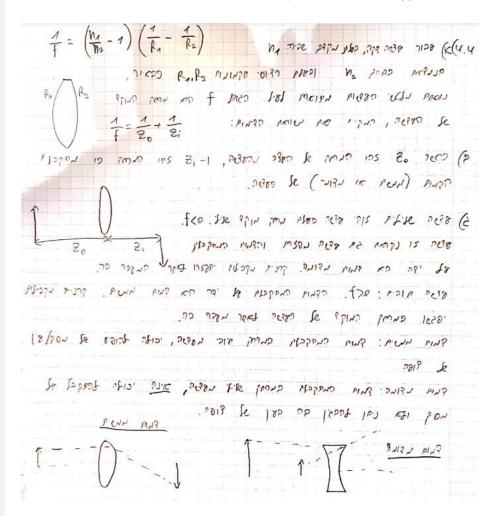
:11ית הפגיעה המקסימאלית.

- מקדם בעל מקדם בתוך תווך החזרה מחזרה שעבורה שעבורה המקסימאלית הפגיעה המקסימאלית שבירה מווית שבירה מווית שבירה שבירה שבירה שבירה מווית שבירה שבירה שבירה מווית שבירה שבירה שבירה שבירה שבירה מווית שבירה שבי
 - (ב) חשב את זווית הפגיעה המקסימאלית עבור תווך אוויר ותווך מים.

איור 2.2 : החזרה גמורה של קרו.

- .4.4 (א) רשום והסבר את נוסחת לוטשי העדשות.
- (ב) רשום והסבר את נוסחת ההדמיה של עדשה דקה.
- (ג) הגדר המושגים: עדשה שלילית, עדשה חיובית, דמות ממשית ודמות מדומה.
 - (ד) עבור עדשה חיובית: מתי נקבל דמות ממשית ומתי דמות מדומה?

- 2.4.5 מה אמורה להיות השפעת הצמצם על איכות התמונה המתקבלת בעת הדמיה בעזרת עדשה?
- הצמצם מעביר קרניים בעלי זוויות קטנות ואילו מסנן קרניים בעלי זווית גדולות ומשפיע בעיקר על 2 פמרטרים: כמות האור הפוגעת במסך ובעומק השדה (הקשור לחדות התמונה). ככל שהצמצם יהיה גדול יותר נקבל כי רוב הקרניים הפוגעות בעדשה מתעברות גם ע"י הצמצם, שבא לידי ביטוי ברזולוציה גבוהה יותר. עבור תמונה חדה יותר נדרש שדה עמוק יותר המתקבל בצמצם קטן יותר. הסיבה לכך היא שממיפתחים קטנים נוצרת תופעה אופטית המסונה דיפרקציה (עקיפה), כתוצאה מכך הגל מגיע גם לאזורים שבהם לפי כללי האופטיקה הגיאומטרית לא מגיעות קרניים הנעות בקווים ישרים.
 - ? pinhole שלו. מה שלו. הפעולה עיקרון הסבר את מרחיב קרן. מרחיב של מבנה מופיע מבנה באיור 4.6 4.6

מרחיב קרן הוא מערכת אופטית המיועדת להגדלת קוטר קרן הלייזר. אופן הפעולה של מרחיב קרן הוא כך: קרניי לייזר (מקבילות) פוגעות בעדשה חיובית הממקדת את הקרן במרחק המוקד שלה 1f. לאחר מכן ה-Pinhole משמש כמסנן של תדרים גבוהיים (כלומר מעביר תדרים נמוכים). העדשה החיובית השנייה נמצאת במרחק 2f מה-Pinhole ומכיוון שזהו מרחק המוקד שלה נקבל במוצא העדשה קרניים מקבילות. על מנת שקוטר הקרניים היוצאות יהיה גדול יותר מהקרניים בכניסה למערכת נדרש friphole (מדמיון משולשים). מטרת ה-Pinhole היא לסנן רעשים הנובעים ממקורות לא אידיאליים.

- . שונים: באים בשלושה מקרים שונים: באיור 2.5, נתונה מערכת הדמיה בעלת שתי עדשות . חשב את הגדלים בשלושה מקרים שונים:
 - (א) מקום הדמות המתקבלת
 - (ב) סוג הדמות (ממשית.מדומה) וכיוונה.
 - (ג) מידת הגדלה

4 Milce 6: 05/37

ביינותו אנסן נחשב:

L2: 52= d-V1= 50

$$\frac{1}{\sqrt{2}} \cdot \frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

$$\frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{1}{\sqrt{100}} - \frac{1}{\sqrt{2}} = -\frac{1}{\sqrt{100}}$$

$$\sqrt{2} = -\frac{1}{\sqrt{100}}$$

$$\sqrt{2} = -\frac{1}{\sqrt{100}}$$

$$\sqrt{2} = -\frac{1}{\sqrt{100}}$$

 $M_1 = -\frac{V_2}{S_2} = -1$; $M_2 = -\frac{V_2}{S_2} = 2$; $M_{Hel} = -2$

הלנות התקבל בארחק בם אינון ולציםר בל , צו תיהיה צות מצוחה

רוטועה בנוחילה פי ב

d= 50 : 3 277 *

ביינותו אופין נחשב:

L1: \frac{1}{V_1} = \frac{1}{f_1} - \frac{1}{S_1} = \frac{1}{V_1} = \langle V_1 = \langle 00

L2: 52= d-V1= -50

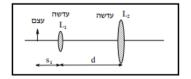
 $\frac{1}{\sqrt{2}} + \frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{1}{\sqrt{2}}$ $\frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{1}{\sqrt{100}} + \frac{1}{\sqrt{50}} = \frac{3}{\sqrt{100}}$ $\sqrt{2} = \frac{100}{3} \approx 33.3$

 $M_1 = -\frac{V_1}{S_1} = -1$; $M_2 = -\frac{V_2}{S_2} = -\frac{1}{3}$; $M_{HH} = -\frac{1}{3}$

(itum angel carong 8.25 mm 13500 11, 21 Milion ton

רפונה בוחשה פי צ

?המערכת המערכת אותם את אותם פרמטרים כפי שמבוקש בשאלה 4.7 מה תפקיד המערכת?

איור 2.5: מערכת של שתי עדשות.

S1:13	
g :440	U: V1 = f1 - 1 => V1 = 305.7
f1:12:47	
tr=12.	L2: Sz= d-V1:134.1

$$M_1 = \frac{V_1}{S_1} = -13.5$$
; $M_2 = -\frac{V_2}{S_2} = 9.45 \Rightarrow M = -222.2$

L2 north knew 1266 phon and north with all starts

Charter to the starts of the star

(سر بدر در سود برق در مونه ارتدور م عرب نامل خداله